

Sygn. akt I UK 253/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania M.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do emerytury górniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 29 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa .../15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w K. oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 12 sierpnia 2015 r., którym zmieniono zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. w ten sposób, że przyznano ubezpieczonemu M.K. prawo do emerytury górniczej od 1 marca 2015 r. i zobowiązano organ rentowy do wyliczenia jej wysokości z zastosowaniem 24% kwoty bazowej, tj. 3.308,33 zł w części socjalnej świadczenia.

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie i w rezultacie błędne ustalenie, że

odwołujący się M.K. ma prawo do emerytury górniczej od 1 marca 2015 r. na podstawie art. 50a ustawy, a więc prawo do ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej, mimo że prawo do emerytury można nabyć tylko raz, a decyzją z dnia 22 stycznia 2010 r. odwołującemu się ustalono już prawo do emerytury, brak zatem podstaw do przyznania drugiej emerytury górniczej. Skarżący wniósł o uchylenie orzeczenia Sądu drugiej instancji w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, a ponadto zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W uzasadnieniu wniosku stwierdził, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo odwołującego się do kolejnej emerytury, tj. emerytury górniczej przyznanej na innej podstawie prawnej niż uprzednio przyznane mu świadczenie oraz przedmiotem sporu jest interpretacja przepisów ustawy emerytalnej. Sądy obu instancji rozstrzygając niniejszą sprawę uznały, że odwołujący się spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury górniczej w oparciu o inną podstawę prawną niż dotychczas przyznane świadczenie. M.K. spełnia bowiem przesłanki wskazane w art. 50a ust. 2 ustawy emerytalnej, tak w zakresie wymaganego okresu pracy górniczej, jak i wieku. Powodem odmowy przez organ rentowy przyznania mu prawa do kolejnej emerytury górniczej jest fakt, że decyzją z dnia 22 stycznia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił już odwołującemu się prawo do emerytury górniczej na podstawie art. 50e ustawy emerytalnej, a ponieważ prawo do emerytury można uzyskać tylko raz, dlatego nie ma możliwości ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej. Istotnym zagadnieniem prawnym jest ustalenie, czy ubezpieczony ma prawo do kolejnej emerytury, jeżeli ustalono mu już prawo do emerytury górniczej.

Postanowieniem z dnia 20 października 2016 r. Sąd Apelacyjny w K. odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną z uwagi na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia. Po rozpoznaniu zażalenia organu rentowego na to orzeczenie, Sąd

Najwyższy postanowieniem z dnia 2 marca 2017 r. uchylił zaskarżone postanowienie i pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu

Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencki i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia, nawet przy przyjęciu, że podnoszoną przesłankę potrzeby wykładni przepisów prawnych skarżący odnosi do art. 50a ustawy emerytalnej (czego wyrażnie we wniosku nie precyzuje). Nawiązując do powołanej przesłanki przedsądu należy zauważyć, że podnoszone przez skarżącego wątpliwości na tle wykładni przepisów prawa ubezpieczeń społecznych dotyczących nabywania prawa do kolejnych świadczeń emerytalnych były już wyjaśniane w orzecznictwie

sądowym. W uzasadnieniu uchwały z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (LEX nr 1342169), Sąd Najwyższy podkreślił, że przyjmuje się odrębność emerytur, wobec różnych podstaw prawnych (tytułów) ich przyznawania, co oznacza, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. Na powyższe wskazywał Sąd Najwyższy także w niniejszej sprawie, rozpoznając zażalenie skarżącego na odrzucenie skargi kasacyjnej. W wyżej powołanym postanowieniu z dnia 2 marca 2017 r., I UZ 61/16 (LEX nr 2284204) Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że brak jest regulacji prawnej wykluczającej możliwość nabycia prawa do emerytury górniczej unormowanej w art. 50a ust. 2 ustawy emerytalnej w przypadku ubezpieczonego, który uzyskał już prawo do emerytury górniczej z art. 50e tej ustawy, tj. emerytury przysługującej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko z tytułu wykonywania przez 25 lat pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Stanowisko to nie budzi wątpliwości w orzecznictwie sądowym (por. uzasadnienia wyroków Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 kwietnia 2016 r., III AUa 1415/15 oraz z dnia 3 listopada 2016 r., III AUa 1200/16). Przepisy art. 50a i art. 50e ustawy emerytalnej stanowią autonomiczne i odrębne względem siebie podstawy nabycia prawa do dwóch odrębnych emerytur górniczych. Pierwsza dotyczący emerytury górniczej w wieku obniżonym, która przysługuje po osiągnięciu wymaganego wieku i odpowiedniego stażu jakiegokolwiek pracy górniczej i równorzędnej. Druga dotyczy emerytury górniczej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, która przysługuje, bez względu na wiek, po przepracowaniu 25 lat kwalifikowanej pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zatem na emeryturę górniczą można przechodzić kilka razy.

Wobec wyjaśnienia przez judykaturę sygnalizowanych przez skarżącego wątpliwości prawnych nie występuje wskazana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

kc